

Bruxelles, den 5.3.2018
COM(2018) 86 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET
om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og Den
Europæiske Energieeffektivitetsfond

{SWD(2018) 48 final}

DA

DA

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og Den Europæiske Energieffektivitetsfond

En modstandsdygtig infrastruktur er energiunionens rygrad. Sidste år blev vigtige sammenkoblingsprojekter sat i drift, og det regionale samarbejde blev styrket betragteligt.

Genopretningsprogrammet spillede i den forbindelse en afgørende rolle for så vidt angår finansiel støtte til større infrastrukturer af fælles interesse med henblik på integration af elektricitets- og gasmarkedene og øget forsyningssikkerhed.

I. FREMSKRIDT I GENNEMFØRELSEN AF PROGRAMMET

Energiinfrastruktur og innovation, der er drivkræfterne bag det europæiske genopretningsprogram for energiområdet (genopretningsprogrammet), er fortsat lige så vigtige nu, som de var i 2009, da genopretningsprogrammet blev etableret.

I denne rapport redegøres der for hver del af genopretningsprogrammet for de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af projekterne og Den Europæiske Energieffektivitetsfond (EEEF). Den følger rapporten, som blev vedtaget i 2016¹. Den dækker gennemførelsen af projekter i perioden 31. august 2016 til 30. juni 2017 samt betalinger, som har fundet sted i den pågældende periode.

II. DEN SAMLEDE PROJEKTGENNEMFØRELSE

Ved udgangen af juni 2017 er 37 projekter ud af 59 blevet gennemført, og et samlet beløb på 2 279 701 215 EUR (efter fradrag af krav om tilbagebetaling af et beløb på 159 202 466 EUR) blevet udbetalt til støttemodtagerne.

Situationen for gas- og elinfrastrukturerne er som følger: Fem projekter skrider planmæssigt frem, og et er under drøftelse. De fleste projekter er gennemført, og initiativtagerne forventes at fremlægge den endelige ansøgning om udbetaling med udgangen af dette år.

Initiativtagerne har gjort betydelige fremskridt med integrering af offshorevindenergi (OWE) i elnettet, om end projektinitiativtagerne til det sidste CCS-projekt besluttede at stoppe deres finansielle støtte til projektet.

Kommissionen har valgt at opretholde sin finansielle støtte til investorerne, så længe det står klart, at en endelig investeringsbeslutning er mulig.

1. GAS- OG ELINFRASTRUKTUR

Genopretningsprogrammets delprogram vedrørende infrastruktur har støttet 44 projekter inden for tre store aktivitetsområder.

Der er blevet disponeret over et beløb på 2 267 574 462 EUR, hvoraf 1 483 712 280 EUR er blevet udbetalt til støttemodtagerne pr. 30. juni 2017. Betalingerne er betinget af

¹ Rapport 2016 vedtaget den 28.11.2016 (COM(2016) 743 final).

støttemodtagernes bindende tilsagn om at gennemføre projektet gennem en endelig investeringsbeslutning.

1.1 Hittidige fremskridt

Til dato er 35 ud af de 44 infrastrukturprojekter blevet gennemført, fire projekter er i gang og et er under drøftelse.

I elektricitetssektoren er 10 ud af 12 projekter blevet gennemført. De resterende to projekter skrider godt frem og forventes afsluttet ved udgangen af 2017.

I gassektoren er 25 ud af 32 projekter blevet gennemført. To forløber planmæssigt, et er i øjeblikket under drøftelse, og fire er blevet afbrudt. Alle reverse flow- og sammenkoblingsprojekterne i Central- og Østeuropa er blevet gennemført med undtagelse af reverse flow-projektet i Rumænien, som blev afbrudt af Kommissionen i september 2014.

Der er sket vigtige fremskridt inden for el- og gasinfrastrukturprojekterne siden sidste gennemførelsesrapport om genopretningsprogrammet i 2016.

Eksempelvis er udbygningen af det franske gasnet langs Afrika-Spanien-Frankrig-aksen på rette vej. Projektet vil udvikle Frankrigs gasnet med henblik på udbygning af Afrika-Spanien-Frankrig-aksen (Saint-Martin de Crau-Saint Avit og Lacal-Lussagnet). Projektet vil styrke forsyningssikkerheden og konkurrencen på markedet i regionen. Midler fra Den Europæiske Energieeffektivitetsfond har sikret projektets udvikling, navnlig på det østlige akse, ved at tilskynde støttemodtagerne til at træffe deres investeringsbeslutninger.

Sammenkoblingen Bulgarien-Rumænien er blevet gennemført i slutningen af 2016. Færdiggørelsen af dette projekt betyder, at gasmarkedet bliver bedre integreret i regionen, ligesom det øger den bulgarske forsyningssikkerhed og støtter åbningen af den sydlige gaskorridor.

Elektricitetsprojektet Halle/Saale-Schweinfurt forbinder den nordøstlige del med den sydøstlige del af Tyskland og letter transporten af elektricitet, som produceres med vedvarende energikilder i Nordtyskland og Nordsøregionen, til resten af det tyske elnet. Sammenkoblingen blev færdiggjort ved udgangen af september 2017.

Nordbalt 1-projektet omhandlede etablering af sammenkobling af det svensk-litauiske transmissionssystem ved hjælp af et undersøisk kabel med højspændingsjævnstrøm (HVDC), som har en kapacitet på 700 MW. Projektet sigter mod yderligere at afhjælpe de baltiske staters isolation fra det indre energimarked. Alt anlægsarbejde er afsluttet.

På nuværende tidspunkt forventes det, at tre af de fem igangværende projekter bliver færdig i 2017 og et i 2018, mens et er under drøftelse.

2. OFFSHOREVINDENERGIPROJEKTER

2.1 HITTIDIGE FREMSKRIDT

Delprogrammet med offshorevindenergi bestod af ni projekter, og der blev ydet 565 mio. EUR i støtte fordelt på to primære aktivitetstyper:

- storskalaprøvning, fremstilling og ibrugtagning af innovative møller og havvindmøllefundamenter (seks projekter) og
- udvikling af modulbaserede løsninger med henblik på integration af store mængder el fra vindenergi i elnettet (tre projekter).

Fire ud af de ni projekter er blevet afsluttet, og to er blevet afbrudt før tiden. 255 744 668 EUR (efter fradrag af krav om tilbagebetaling) er blevet betalt til projekterne. De tre øvrige projekter er stadig igangværende.

2.2 HJORTIDIGE FREMSKRIDT OPDELT PÅ SEKTORER

2.2.1 Fremskridt med innovative turbiner og offshorestrukturer

I juli 2016 blev der truffet en positiv endelig investeringsbeslutning for Aberdeen Offshore Wind Farm. De udfordringer, der har været forbundet med at opnå samtykke til både offshore og onshore, har forsinket projektet, og opførelsen anslås nu at starte i fjerde kvartal af 2017 (med idriftsættelse medio 2019).

Projektet Noordsee Oost Offshore Wind Farm blev afsluttet i maj 2016.

Projektet Global Tech I fandt ikke nogen medinvestor. Derfor bekræftede Kommissionen i april 2015, at projektet er afbrudt med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2014.

2.2.2. Fremskridt med integration af vindenergi i elnettet

Et projekt, HVDC Hub, er blevet afbrudt.

Generelt er gennemførelsen af de to resterende projekter, Kriegers Flak og Cobra Cable, skredet frem som forventet. Europa-Kommissionen godkendte i september 2015 ændringen af tilskudsaf-talen for den nye tekniske løsning for Kriegers Flak. Støttemodtagerne, 50Hertz og Energinet.dk, har truffet den endelige afgørelse om opførelse.

EU-udbuddet om det vigtigste udstyr til infrastrukturen er tæt på at være afsluttet. Ifølge planen har støttemodtagerne tildelt næsten alle kontrakter, og opførelsen er i gang. Processen med indhentning af tilladelser skrider frem som forventet for både Tyskland og Danmark. Offshoresammenkoblingen Kriegers Flak CGS sættes efter planen i drift ved udgangen af 2018.

For så vidt angår Cobra Cable er projektet, efter at den endelige investeringsbeslutning blev truffet i december 2015, på rette vej for de fleste områders vedkommende med undtagelse af to, nemlig produktion og test af omformerne og kablet. Der er derfor behov for en 12 måneders forlængelse af kontrakten for at færdiggøre aktiviteterne og levere resultaterne inden for kontraktens varighed. Opførelse og test af sammenkoblingen skal efter planen finde sted i 2018, så driften kan starte i 2019. Undersøgelsen på højt niveau er i gang og har til formål at identificere og beskrive de vigtige konstruktionsmæssige problemer, der skal tages højde for, så højspændingsjævnstrømsforbindelsen kan gøres klar til den fremtidige drift som del af et multiterminalnet.

3. OPSAMLING OG LAGRING AF CO₂

Genopretningsprogrammets delprogram bestod af seks projekter og 1 mia. EUR i støtte med det formål at demonstrere fuldstændig opsamling, transport og lagring af CO₂.

Et projekt blev afsluttet og leverer pilotanlæg i drift til opsamling, transport og lagring. Tre projekter er blevet afbrudt før tiden pga. projektinitiativtagerens beslutning om ikke at investere. Et projekt blev afsluttet uden fuldførelse, og ROAD var det sidste tilbageværende projekt. Der er blevet udbetalt 424 040 501 EUR til disse projekter.

Fremskridt med CCS-projekterne

I november 2016 nåede Kommissionen og ROAD's projektinitiativtagere til enighed om en forlængelse af aftalen om tilskud indtil den 31. december 2019, efter at der var sket fremskridt

i drøftelserne om yderligere finansieringskilder, omstrukturering af projektet og skift til et mindre bekosteligt lagringssted. I juni 2017 informerede projektinitiativtagerne imidlertid Kommissionen om, at joint venture-partnerne Engie og Uniper havde besluttet at standse deres finansielle støtte til projektet, og senere bekræftede de, at de trak deres anmodning om tilskudsaftalen tilbage. Tilskudsaftalen er følgelig i færd med at blive afbrudt. Ikke desto mindre er et nyt projekt ved at blive forberedt under ledelse af Rotterdams havn. Hvis det lykkes, kan det muligvis anvende andre EU-midler.

III. DEN EUROPÆISKE ENERGIEFFEKTIVITETSFOND (EEEF)

I december 2010 blev 146,3 millioner EUR afsat fra det europæiske genopretningsprogram for energiområdet til en finansiell facilitet for vedvarende energiprojekter². 125 mio. EUR blev afsat som EU-bidrag til den europæiske energieffektivitetsfond (EEEF), som blev oprettet i juli 2011, og som har nået et samlet budget på 265 mio. EUR³ med støtte fra en facilitet for teknisk bistand med et budget på 20 mio. EUR og 1,3 mio. EUR til oplysningsaktiviteter.

EEEF yder skræddersyet finansiering (både gælds- og egenkapitalinstrumenter) til projekter inden for energieffektivitet, vedvarende energi og ren bytransport. Støttemodtagerne er lokale eller regionale offentlige myndigheder eller private virksomheder, der handler på deres vegne.

HIDTIDIGE FREMSKRIDT

I 2016 blev en ny transaktion føjet til fondens portefølje. Ore Valley Housing Association (OVHA) er nået frem til finansiell afslutning med EEEF om et projekt til en værdi af 4,6 mio. £. Pengene skal finansiere udviklingen af vindmøllelokaliteter i regionen Fife i Skotland samt en innovativ finansieringsordning, hvor 200 varmesystemer udskiftes i OVNA's boliger. Dette var EEEF's første lokalt baserede transaktion inden for Det Forenede Kongerige, og er resultatet af et fire år langt samarbejde mellem EEEF og OVHA.

Siden oprettelsen og frem til den 31. december 2016 har EEEF indgået kontrakter om 11 projekter til i alt 121 mio. EUR, som har genereret endelige investeringer på 224 mio. EUR.

Baseret på EEEF's projektvurdering og rapporteringsramme for CO₂-ækvivalenter og primære energibesparelser, så har fondens investeringer ved afslutningen af 2016 opnået besparelser tæt ved 249 000 ton CO₂ og primære energibesparelser⁴ på 308 802 MWh.

Europa-Kommissionens facilitet for teknisk bistand

I 2016 blev ingen yderligere midler afsat til finansiering af projektudviklingsaktiviteter.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1233/2010 af 15. december 2010 om ændring af forordning (EF) nr. 663/2009 om et program til støtte for den økonomiske genopretning i form af fællesskabsstøtte til projekter på energiområdet.

³ Investeringer, udover Europa-Kommissionens, er foretaget af: Den Europæiske Investeringsbank, 75 mio. EUR, Cassa Depositi e Prestiti SpA (CDP), 60 mio. EUR, og Investment Manager Deutsche Bank (DB), 5 mio. EUR.

⁴ Kumulative primære energibesparelser fremlægges kun for energieffektivitetsteknologier og teknologier for ren bytransport. De omfatter beregninger fra finansielle afslutninger til låns løbetid baseret på skøn for projekter, der enten er under opførelse, eller som har været i drift i mindre end et år, og faktiske data for projekter, som har været i drift i mere end et år. Besparelserne er for det samlede projektinvesteringsvolumen (dvs. EEEF-investeringer og ikke-EEEF-investeringer).

I alt vil faciliteten for teknisk bistand, som er finansieret af Kommissionen, have støttet struktureringen af 16 projekter for et samlet beløb på 16 mio. EUR (ud af et budget på 20 mio. EUR). Flere faktorer forklarer årsagerne til den manglende finansiering. For det første befandt projekterne, som blev identificeret i fondens startfase, sig på et mere fremskredent stadium/højere modenhedsniveau og havde derfor ikke behov for teknisk bistand. Desuden har erfaringen med faciliteten for teknisk bistand vist, at finansiering af energieffektivitetsprojekter står over for mange udfordringer; eksempelvis kendetegnes ansøgninger af et lavere forberedelsesniveau end først antaget ved oprettelsen af EEEF (kun et fåtal af de modtagne ansøgninger om teknisk bistand var klar til indsendelse), ændringer i projekterne som følge af politiske ændringer i regeringer eller nødvendige tilpasninger efter det første sæt forundersøgelser.

EEEF's facilitet for teknisk bistand

Den europæiske energieffektivitetsfond lancerede i november 2016 en ny facilitet for teknisk bistand. I forlængelse af Europa-Kommissionens facilitet for teknisk bistand, som forvaltes af EEEF, har fonden lanceret et nyt redskab til støtte for ambitiøse offentlige støttemodtagere med sikre investeringsprojekter inden for bæredygtig energi. Sådanne projekter skal vedrøre energieffektivitetssektoren, mindre initiativer om vedvarende energi og/eller initiativer om offentlig transport. EEEF bistår støttemodtagerne – det være sig regioner, byråd, universiteter, offentlige sygehuse og andre offentlige enheder beliggende i de 28 EU-medlemsstater – idet den yder konsulentbistand til de planlagte investeringer ved f.eks. at foretage forundersøgelser og energisyn, yde juridiske rådgivning og analysere økonomisk levedygtighed. EEEF's facilitet har modtaget finansiering fra ELENA-faciliteten under Den Europæiske Unions Horisont 2020-program.

Vigtigste konklusioner og fremtidsudsigter

EEEF har gradvist opbygget en solid dokumentation for rentable investeringer og vil aktivt søge efter flere fremtrædende investorer for at udnytte EU-bidraget bedre.

I 2017 er 17 projekter under forberedelse til et samlet beløb på 337 mio. EUR, for hvilke den påtænkte EEEF-andel udgør 142 mio. EUR. EEEF vil fortsat tilstræbe at udvide sin geografiske dækning, hvor projekt- og markedsforhold tillader det.

IV. OVERORDNEDE KONKLUSIONER

Genopretningsprogrammet har givet gode resultater. Størstedelen af projekterne er blevet afsluttet, især med hensyn til gas- og elinfrastrukturer. Den strenge kontrol og overvågning, som Europa-Kommissionen udøver med gennemførelsen af projekterne, har medvirket til at øge instrumentets effektivitet.

På trods af det forhold, at offshorevindprojekter synes at være mere komplekse end forventet, så har initiativtagere og konstruktører formået at finde løsninger, og der er oparbejdet stor teknologisk viden i de fem år.

Om end genopretningsprogrammets finansielle støtte ikke var tilstrækkelig til at foranledige virksomhederne til at iværksætte CSS-demonstrationsprojekter i kommerciel målestok, mener Kommissionen fortsat, at CSS er vigtig for dekarboniseringen. Fremtidens demonstrationsbestræbelser inden for CSS i Europa forventes at fokusere på energi- og kulstofintensive industrier.

EEEF har investeret i en række energiprojekter og vil fortsætte med at udvide sin portefølje og tilvejebringe finansieringsløsninger og give overskud til dækning af de administrative omkostninger, udbytte til aktionærerne og afvikling af etableringsomkostningerne. EEEF fungerer også som en rollemodel for innovative finansieringsinstrumenter, der investerer i omkostningseffektive og modne bæredygtige energiprojekter (med en tilbagebetalingstid på op til 18 år), som kan tiltrække privat kapital, samtidig med, at den demonstrerer forretningsgrundlaget for disse investeringer og skaber troværdige resultater.